

HELYZETKÉP

REVIEW

A MAGYAR ANYAGVIZSGÁLÓK EGYESÜLETE (MAE) ÚJJÁALKULÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI REORGANISATION OF HUNGARIAN MATERIAL TESTING ASSOCIATION

TÓTH LÁSZLÓ*, SOMOGYI GYÖRGY

BEVEZETÉS

Ezen cikkben igyekeztünk összefoglalni a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete történetét, kiemelten kezelve a jelen kort, az Egyesület újjáalakulásának történetét, ezzel is megörökítve azon személyek tevékenységét és érdemeit, akik ebben szerepet vállaltak.

A MAGYAR ANYAGVIZSGÁLÓK EGYESÜLETE MEGALAKULÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI 1897-BEN

Szakmai elődeinknek nem csupán politikai éleslátását kell dicsérni, hanem szaktudását is, hisz nem véletlenül hazánkban alakult meg a második

nemzeti szervezet, a **Tetmajer Lajos** vezetésével 1895. szeptember 9-11. között Zürichben életre hívott **Anyagvizsgálók Nemzetközi Szervezete** után (az első a *Német Anyagvizsgálók Szervezete* volt, amelynek alakuló ülésére Karlsruheban került sor 1896. október 25-én). A **MAGYAR ANYAGVIZSGÁLÓK EGYESÜLETE** másodikként **1897. június 16-án** alakult meg azzal az alapvető céllal, hogy hazánkat a nemzetközi rendezvényeken ez, és ne az osztrák-magyar egyesület képviselje. A Bányászati és Kohászati Lapok 1898. 3. számában a megalakulás indokaként a következők olvashatók Sóltz Vilmos¹, az OMBKE ügyvivő alelnökének tollából:

Mélyen Tisztelt Szaktárs Urak!

Az építő és szerkezeti anyagok szállításánál alkalmazott feltételek sokféleségének úgy szintén az analysisek sokféle eljárásai, melyek azután különböző eredményeket szolgáltatnak, hátrányos voltát úgy a szállítók, mint az átvevők élénken érzik.

Hogy ezen püssás állapoton segítve legyen, a szakferfiak időszakonként nemzetközi Congressusokat tartanak, sőt az 1895. évi zürichi congressuson megállapították a nemzetközi anyagok egyesületét, mely eszentül két évenként tartja congressusait. Ezen congressusok üdvös hatása kétségtelen. Ezekben azonban csak eredményeket lehet közzé tenni és újabb feladatokat kitűzni, de a szőnyegen lévő kérdések részletesen nem tárgyalhatók, miért is kívánatos, hogy az egyes kérdéseket részletesebben más helyen tárgyalják. — De nemcsak részletes eszmecserék kivihetősége hanem a fontosabb feladatok megoldásával járó munkák összhangzatos keresztül vitele is indokoltá teszi, hogy a nemzetközi egyesületen kívül más gócpontok is keletkezzenek, mert a nemzetközi egyesületben a tagok sok nyelvűségénél és szétszórtságánál fogva a részletekben az összhangzatos együtt működésük kivihetetlen.

AZ EGYESÜLET

Az egyesület székhelye Budapest, müegytem.

Az egyesület működéséről egyrészt a Mérnök- és Építész-Egyesület Közlönye, másrészt a Bányászati és Kohászati Lapok fognak beszámolni és ezeknél fogva az anyagvizsgálók egyesületének tagjai csak is azok lehetnek, kik vagy a mérnök- és építész-, vagy pedig az országos magyar bányászati és kohászati egyesület tagjai sorába tartoznak.

Az évi tagsági díj 2 frttal lett megállapítva, mely összeg évenként Just Ferencz m. á. v. mérnök úrnak, mint az egyesület pénztárnokának (lakik József-körút 17. III. em. 16. ajtó) küldendő.

A midőn mindezeket a tisztelt szaktárs uraknak szives tudomásukra hozom, a tárgy fontosságánál fogva az igen tisztelt taglárs urakhoz azon kéressel járulni bátorodom, hogy ezen egyesületbe való belépésüket mielébb celem tudatni méltóztassanak.

Selmeczbánya, 1898. január 22-én.

Kiváló tisztelettel
Sóltz Vilmos.

* Egyetemi tanár

1. Sóltz Vilmos (1833.12.08. Svedlér – 1901. október 12. Budapest), lásd. BKL. 1901. és Csáky Károly: Híres Selmeczbányai Tanárok. Liliium Aurum, Dunaszerdahely, 2003. p. 163-164.

Az alakuló ülés meghívójában ez áll:

„Kívánatosnak tartjuk, hogy az egyesületet már most, azaz az ideai stockholmi kongresszus megnyitása előtt létesítsük, mert ez esetben a kongresszuson már, mint a magyar anyagvizsgáló egyesület tagjai vehetünk részt; tehát nemzeti függetlenségünket teljesen érvényre juttathatjuk, ellenkező esetben pedig mint osztrák-magyarok szerepelnénk, tehát az osztrákokkal közösen egy csoportba soroltatunk, éppen úgy, mint a zürichi kongresszus alkalmával.”

A fenti célkitűzésnek megfelelően a Stockholmban 1897. augusztus 23-25. között megrendezett VI. kongresszuson hazánk már önállóan képviseltette magát.

Az Egyesület folyamatosan működött és csak az 1945 utáni zavaros politikai helyzetben szűnt meg tevékenysége. Az egyesület elnökei

- 1897-1904 **Czigler Győző** (műegyetemi tanár)
- 1904-1910 **Nagy Dezső** (műegyetemi tanár)
- 1910-1914 **Czékus Aurél** (min. tanácsos)
- 1914-1917 **Rejtő Sándor** (műegyetemi tanár)
- 1917-1924 **Zielinski Szilárd** (műegyetemi tanár)
- 1924-1927 **Gállik István** (mint alelnök, államtitkár)
- 1927-1930 **Czakó Adolf** (műegyetemi tanár)
- 1930-1934 **Zorkóczy Samu** (műszaki vezérigazgató)
- 1934-1939 **Mihalich Győző** (műegyetemi tanár)
- 1939-1942 **Quirin Leo** (műegyetemi tanár)
- 1942-1944 **Misángyi Vilmos** (műegyetemi tanár)

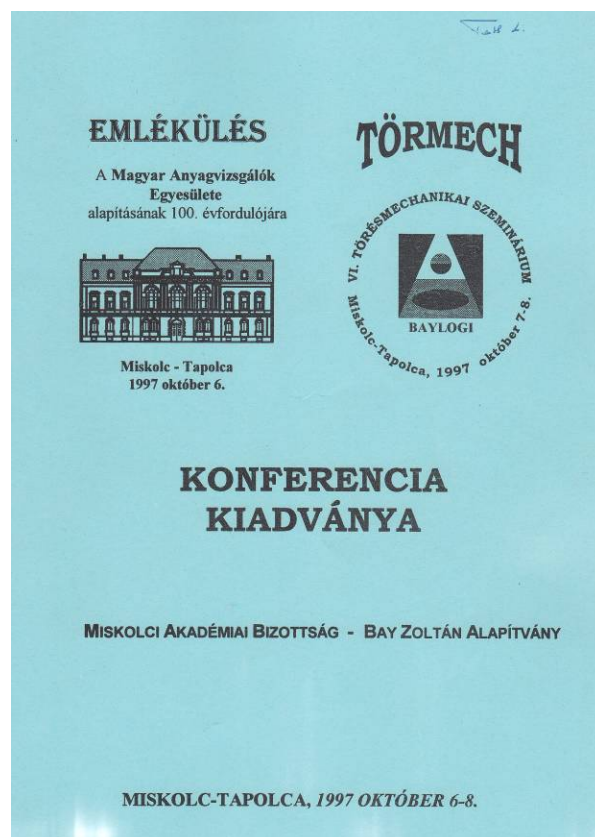
voltak. Rejtő Sándor professzor elnöksége idején megindult hazánkban az első olyan szakmai folyóirat, amely csak az anyagvizsgálat témakörével foglalkozott. Korábban az 1867. augusztus 10-én útjára bocsátott **Magyar Mérnök - Egyesület Közlönye** (későbbiekben a Magyar Mérnök- és Építészegylet Közlönye), ill. az 1868. január 15-én beindult **Bányászati és Kohászati Lapok** adott

² Lehofer Kornél: Az anyagvizsgálók honi szervezeteinek története és szerepük a szakma kultúrájában. II. rész: 1945-1997. Emlékkülés a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete alapításának 100. évfordulójára. Miskolc-Tapolca. 1997. október 6. p.18-96.

helyt az anyagvizsgálati témájú közleményeknek. A hányatott sorsú **Anyagvizsgálók Közlönyének** összesen 22 évfolyama és 116 száma jelent meg, miközben az I. világháborút követően tíz évig szünetelt a kiadása (5. Évfolyam 1918, 6. Évfolyam 1928).

A GTE ANYAGVIZSGÁLÓ SZAKOSZTÁLY MEGALAKULÁSÁNAK ÉS MŰKÖDÉSI KÖRÜLMÉNYEI 1948-TÓL

Az anyagvizsgálathoz kötődő szakmai tevékenység az 1948. június 19-én (a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete – MMTSZSZ kezdeményezésére és szervezésében lebonyolított Műszaki Értelmiségi Hét - 1948. június 20-29.) utolsó napján létrehozott Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének² (MTESZ) keretébe terelődött át. A MTESZ-en belül 1949. február 19-én megalakult Gépipari Tudományos Egyesület Technológiai Szakosztálya adott helyet az anyagvizsgálati kérdések összefogására egészen 1957-ig, amikor is 1957. július 4-én 30 fővel, Gillemot László professzor elnökletével létrejött a GTE Anyagvizsgáló Szakosztálya. Ennek első alelnöke Zorkóczy Béla, titkára pedig Réti Pál volt.

A GTE Anyagvizsgáló Szakosztálya kellő lendülettel és szakmai tevékenységgel fogta össze a honi anyagvizsgálatot és szolgálta annak hazai és nemzetközi elismertetését. Ezt hűen és meggyő-

zően tükrözi Lehofer Kornél már idézett és az Anyagvizsgálók Lapjában is publikált nagyszerű, eredeti dokumentumokkal illusztrált történeti áttekintése.

„Az emlékülés jó alkalom volt a jövőbe tekintő, a hogyan tovább? a mit kell tennünk? kérdések köré Rittinger János vitavezetésével felvezetett gondolatok kötetlen megvitatására is. A különböző nézőpontokból elhangzott –néha ellentmondónak tűnő – vélemények ellenére megfogalmazódott az az igény a jelenleg különböző egyesületi szervezeti keretek között működő szakmai közönségeinek tevékenységét legalább is koordináló szövetségi szerződés életre hívására, amely egyeztetett társadalmi kezdeményezéseivel, társadalmunk biztonsága és védelme érdekében, de szakmánknak a társadalmi megosztásban betöltött felelőségteljes feladatival összhangban

- fokozottan jogszabályokban foglaltan is érvényt szerez a társadalmilag ellenőrzött anyagvizsgáló szakértők kizárólagos foglalkoztatásának;

- társadalmi ellenőrzést gyakorol az anyagvizsgáló szakemberek képzése és továbbképzése felett, érvényesítve a vizsgálati és technológia fejlődéséből eredő és a nemzetközi szakmai és etikai követelményeket;

- társadalmi aktivitásával, rendezvényei és kiadványai révén elősegíti az ipari tevékenység környezeti és társadalmi kockázatainak csökkentése érdekében.”

Az 1989-ben bekövetkezett politikai rendszerváltás az 1945-1989 között kialakított hazai szervezeti struktúrákban is változásokat inicializált. Ennek legfőbb eszköze a struktúrák működtetéséhez kötődő állami támogatások, pénzeszközök fokozatos átalakítása volt. A MTESZ-ben tömörült szakmai csoportosulások, szakmai egyesületek egyre kevesebb támogatásban részesültek, következésképpen a METESZ és a különböző szakmai szervezetek – így a GTE – viszonya is egyre feszültebbé vált. Mindez már érezhető volt „A Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete alapításának 100. évfordulójára” Miskolc- Tapolcán 1997. október 6-án szervezett „Emlékülés” résztvevői között is. A konferencia kiadványában még nem, de az ülés idején az 1897-ben alapított szervezet újjászervezésével kapcsolatban tartott ülés során Tóth László vetette fel azt a javaslatot, hogy az anyagvizsgálók alapítsák meg a GTE-től független, a 100 éves hagyományokra támaszko-

dó, önálló szakmai szervezetet. Az „Emlékülés”-ről készített beszámolóban Lehofer Kornél és Tóth László is írt³.

Az ekkor már megoszló vélemények ellenére az anyagvizsgálattal foglalkozó szakemberek munkájának összefogására a GTE Anyagvizsgáló Szakosztálya maradt a „felkent” szakmai szervezet. Az ebben folyó munka fokozatosan elszürkült, a MTESZ és a GTE között a feszültség fokozatosan növekedett (különösen a vidéki Technika Házak eladása kapcsán). Ez a lassú agónia vezetett oda, hogy a GTE Anyagvizsgáló Szakosztályából előbb kivált a roncsolásmentes munkabizottság és megalakította a maga önálló szervezetét a Magyar Roncsolásmentes Vizsgálati Szövetséget, a MAROVISZ-t, amely 2007. november 30-án ünnepelte fennállásának és sikeres működésének 10. évfordulóját.

A MAGYAR ANYAGVIZSGÁLÓK EGYESÜLETE ÚJJÁALKÍTÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI 2011-12-BEN

Az újjáalakítás gondolatát 1997-ben felvető Tóth László szívós kitartással, minden alkalmat megragadva szorgalmazta az egyesület újjáalakítását. A GTE szerepének fokozatos háttérbe húzódása, működésének problémái arra ösztönözték a MAROVISZ vezetésében szerepet kapott szakemberek egy részét, hogy tekintsék generációs feladatnak a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének (MAE) újjászervezését. Ennek eredményeként spontán létrejött egy „előkészítő” csoport amelyben a következő személyek vettek részt: Tóth László, Somogyi György Trampus Péter, Fodor Olivér.

A következő oldalon látható - Kecskés Péter meghívására - 2011. június 25-én Felső-körtvényesen tartott megbeszélés emlékeztetőjének egy részlete.

Ilyen előzmények után gyorsult fel az Egyesület, a MAE szervezése. Az előkészítő csoport tagjai több javaslatot tettek az Egyesület státusára, működésére, feladataira vonatkozóan és lassan kialakult a lehetséges legjobb megoldás.

A legalapvetőbb kérdés az volt, hogy találni kell egy olyan személyt, aki átveszi a szervezés további, érdemi részét és potenciális elnökjelöltként is megfelelő. Hiszen ennek elismert szakembernek kellett lennie, lehetőleg budapesti (vagy Budapest közeli) lakosnak (a főváros-centrikusság miatt), kellően fogékonynak és precíznek az adminisztratív feladatok megszervezésére és lebonyolítására, megfelelő kapcsolatrendszerrel rendelkezőnek.

Emlékeztető

A Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének esetleges „újra-élesztéséről”

Időpont: 2011. június 25.
Helyszín: Felsőötvényes

Résztvevők:

- Trampus Péter
- Somogyi György
- Fodor Olivér
- Kecskés Péter
- Tóth László

Előzmények:

- A magyarországi anyagvizsgáló szakembereket tömörítő szakmai szervezet 1897. június 16-án alakult azzal az alapvető céllal, hogy hazánkat a nemzetközi rendezvényeken ne az osztrák-magyar egyesület képviselje. Elő vezetője Czigler Győző egyetemi tanár volt (1897-1904).
- A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Alapítvány Logisztikai és Gyártástechnikai Intézete a Miskolci Akadémiai Bizottsággal (MAB) közösen az alapítás 100. évfordulója alkalmából 1997. október 6-án a MAB székházában jubileumi konferenciát szervezett, ahol több résztvevőben felmerült az Egyesület „újraélesztésének” ötlete. Az akkori szakmai szervezeti élet és annak struktúrája, a jogi környezet nem segítette az ötlet megvalósítását.
- A körülmények megváltozása, a MAROVISZ szervezetsége, eredményei felvetették az „újraélesztés” elvi lehetőségét.

A megbeszélés kapcsán felvetődött és megvitattott kérdések:

1. A megbeszélésen résztvevők státusza milyen (magánember, szervezet képviselője)?
2. Van-e egyáltalán igény a szervezetre „újraélesztésére”?
3. Ha igen, akkor milyen szervezeti formában? „Egyesület” vagy „Szövetség”? (A továbbiakban a MAE rövidítést használjuk függetlenül a jogi szervezeti formától)
4. Ha igen, akkor mikorra időszíntendő a „százlóbontás”?
5. Milyen szakmai területeket és milyen struktúrában fogadjon be az „újraélesztett” szervezet?
6. A MAROVISZ és a MAE kapcsolat milyen lesz, legyen?
7. Melyik rendezvény lehet a MAE „százlóbontása”, az AGY lehet-e, legyen-e?
8. Hogyan és kik szervezik meg a MAE-t, milyen ütemezésben?

A megbeszélés eredményei (a felvetődött kérdések sorrendjében):

Az előkészítő csoport 2012.01.23-i megbeszélésén Somogyi György javaslatot tett Gillemot László személyére, aki gépészmérnökként 30 évig dolgozott a Fémipari Kutató Intézetben és ezen belül 6 évig ő vezette az anyagvizsgáló osztályt. A FÉMKUT megszűnése után a további munkahelyein, mint a KFKI-AEKI-ben és még inkább az ALSTOM- Powerben betöltött minőségellenőrzési menedzseri beosztásában továbbra is folyamatosan napi kapcsolatban volt az anyagvizsgálattal.

A javaslatot minden résztvevő elfogadta. A meghívott Gillemot László a felkérésre pozitívan reagált, az aktív szervezőmunkába történő csatlakozást vállalta.

Miután Somogyi György elkészítette az első alapszabály tervezetet, 2012. március 26-án lefolytatásra került a Magyar Anyagvizsgálók Egyesület alakuló ülése, amelyen 26 szakember vett részt és nyilvánította ki egybehangzó szándékát az Egyesület megalakítására.

³ Lehofer Kornél, Tóth László: Anyagvizsgálóink emlékülése Miskolc-Tapolcán. Anyagvizsgálók Lapja. 1997/4. p.107-108.

Ezzel párhuzamosan az Anyagvizsgálat a Gyakorlatban (AGY) szakmai Szeminárium létrehozói és szervezői (Harnisch József, Fodor Olivér, Somogyi György) az AVI-SZAK (Anyagvizsgáló Szakmérnöki kör) képviselőjében áttekintették a kialakuló helyzetet és úgy döntöttek, hogy bizonyos, megállapodott feltételekkel átadják az AGY szervezési jogát a MAE részére. Ennek eredményeként a VI. AGY rendezvény, 2012. június 6-8. között már a MAE szervezésében került lebonyolításra Cegléden.

VÉGEREDMÉNY, JELENLEGI HELYZET

A szervezet - képviselője útján - 2012. április 5. napján kelt beadványában - kérte a szervezet nyilvántartásba vételét, amely kérésnek a Fővárosi törvényszék – többszöri alapszabály módosítás, finomítás után helyt adott és a 7.Pk.60.222/2012/3-I. 2012. június 27-én kelt iratában elrendelte az egyesület nyilvántartásba vételét, az alábbi adatokkal:

A szervezet nyilvántartási száma: 14.874
A szervezet neve: **Magyar**

Anyagvizsgálók Egyesülete

A szervezet rövid neve: MAE
A szervezet székhelye: 1211

Budapest, Varrógépgyár utca 8-10.

A képviselők neve, lakcíme és képviseli joga gyakorlásának módja:

Dr. Gillemot László elnök (2120 Dunakeszi, Barátság útja 12/B) képviseli jogának terjedelme: általános, képviselői joga gyakorlásának módja: önálló.

A szervezet célja: Az 1987-ben alapított és a II. Világháború végén megszűnt Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete hagyományának ápolása, érdekegyeztetés, érdekvédelem, szakmai információs tevékenység, szakmai közreműködés szabványosításban, szakmai képzések szervezése, lebonyolítása, a szakmai kultúra javítása, a vizsgálószerkezet képzésének és tanúsításának magasabb szakmai színvonalára érdekében kifejtett tevékenység, szakmai képviselő nemzetközi szakmai szervezetekben.

Az Egyesületnek 2013. december 31-én 87 fő egyéni és 13 jogi tagja volt.

Mindezen gondolatok, események vezettek oda, hogy a MAE az első megalakulásának 115. évfordulóján újjászervezte megindította munkáját, és az anyagvizsgálattal foglalkozó szakemberek idősödő korosztálya teljesítette generációs feladatát abban a hitben, hogy követőik nem fogják hagyni e szakma elhalványulását és a szakma érdekeinek érvényre jutását.

Szerkesztői megjegyzés: A képként megjelenített szöveg kinagyítás után olvashatóvá válik.